

## **"نظام‌نامه اجرای برنامه اشتغال عمومی در دوران گذار" (ویرایش دوم - اردیبهشت ۱۴۰۵)**

### **کلیدی‌ترین بخش‌ها و خلاصه اجرایی این نظام‌نامه :**

#### **۱. ماهیت و هدف اصلی**

- اشتغال موقت: هدف ایجاد شغل‌های کوتاه‌مدت (حداکثر ۴ ماه در سال) برای اقشار آسیب‌پذیر، جوانان و بیکاران است.  
- پروژه‌های عام‌المنفعه: اولویت با بازسازی زیرساخت‌های آسیب‌دیده از جنگ و بلایای طبیعی، خدمات اجتماعی (پرستاری، مددکاری)، محیط‌زیست و بهداشت است.

#### **۲. ساختار مالی و حقوقی**

- قانون ۷۰-۳۰: حداقل ۷۰ درصد کل اعتبار پروژه باید صرف پرداخت «مزد» به کارگران شود (تاکید بر کاربر بودن پروژه).  
- سناریوی دستمزد: مبلغ ۱۶۰ میلیون ریال (۱۶ میلیون تومان) ماهانه برای هر شاغل پیشنهاد شده است (با احتمال افزایش ۳۰ درصدی در سال ۱۴۰۶).  
- مشارکت محلی: حداقل ۲۰ درصد هزینه‌های غیرمزدی باید توسط جوامع محلی (خیرین، تجهیزات محلی و...) تأمین شود تا حس تعلق ایجاد گردد.

#### **۳. تفکیک وظایف**

- ناظر اجرایی: وزارت کشور، استانداران و فرمانداران (مسئول هماهنگی و حل اختلافات).  
- کارفرما: دستگاه‌های اجرایی (مثل وزارت جهاد، راه و شهرسازی و...) که پروژه را تعریف می‌کنند.  
- ناظر مالی: سازمان برنامه و بودجه.  
- وزارت کار: مسئول شناسایی بیکاران، نظارت بر اشتغال و ثبت در "سامانه رصد".

#### **۴. معیارهای انتخاب پروژه**

- نباید پیچیده و سرمایه‌بر (ماشین‌آلات محور) باشد.  
- باید در کمتر از یک سال تمام شود.  
- باید توسط نیروی کار بومی همان منطقه انجام شود.

#### **۵. فیلتر انتخاب افراد**

اولویت‌بندی به این صورت است:  
- ترجیح از افراد بومی محل اجرای پروژه اشتغال عمومی باشد.  
- بیکار بوده و در سامانه مربوطه ثبت نام کرده باشد.  
- باید تعهدنامه کتبی امضا کند که می‌داند این کار فقط ۴ ماه است و هیچ حق استخدامی در دولت نخواهد داشت.

#### **۶. وضعیت بیمه و قرارداد**

- شاغلین مشمول بیمه حوادث و مسئولیت می‌شوند.  
- قراردادهای هیچ تعهد استخدامی دائم برای دولت ایجاد نمی‌کند (ماهیت کاملاً موقت).

## ۷. سازوکار دقیق «تأمین مالی» برخلاف پروژه‌های عادی عمرانی، منابع این برنامه ماهیت ترکیبی دارد:

– منابع دولتی: کمک‌های فنی و اعتباری استانی، بودجه‌های ناشی از مولدسازی دارایی‌های دولت و منابع صندوق توسعه ملی.

– منابع عمومی و خیریه: استفاده از پلتفرم‌های تأمین مالی جمعی (Crowdfunding). یعنی پروژه‌ها در یک سکوی آنلاین بارگذاری می‌شوند و مردم یا خیرین می‌توانند بخشی از هزینه آن را تقبل کنند.

– سهم محلی: ۲۰ درصد هزینه‌های غیرمزدی (ابزار و مواد اولیه) باید توسط خود مردم محلی یا دهیاری‌ها (به صورت نقدی یا غیرنقدی مثل امان دادن ابزار) تأمین شود تا از پروژه محافظت کنند (در صورتیکه پروژه توسط جوامع محلی پیشنهاد شود)

## ۸. پروژه‌های مجاز

نظام‌نامه بر پروژه‌هایی تأکید دارد که "کاربر" باشند (یعنی ۷۰٪ هزینه آن فقط مزد باشد، نه خرید ماشین‌آلات). مثال‌های دقیق:

- حوزه محیط‌زیست: جنگل‌کاری، کاشت نهال، لایروبی رودخانه‌ها و سدها (بسیار حیاتی برای پیشگیری از سیل).
- بازسازی: تعمیر ساختمان‌های عمومی یا خانه‌های آسیب‌دیده از درگیری‌های اخیر یا بلایای طبیعی.
- خدمات اجتماعی: اعزام نیرو برای مددکاری در کمپ‌های ترک اعتیاد، نگهداری از سالمندان و معلولین در مناطق محروم.
- امور شهری/روستایی: لایروبی جوی‌ها، جمع‌آوری پسماند و بهسازی کانال‌های آبیاری کوچک کشاورزی.
- حوزه بهداشت: بازسازی زیرساخت‌های بهداشتی، افزایش شاغلین مراکز بهداشتی از محل این برنامه.

## ۹. ساختار تصمیم‌گیری

۱. کارفرما (دستگاه‌های اجرایی دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی یا نهادهای انقلاب اسلامی) پروژه را پیشنهاد می‌دهند.
۲. کارگروه اشتغال استان: پروژه را بررسی و تصویب می‌کند.
۳. مدیر پروژه: (که می‌تواند یک پیمانکار محلی یا معتمد باشد) قرارداد را با کارفرما می‌بندد و نیروها را استخدام می‌کند.
۴. استانداری/فرمانداری: نقش ناظر عالی را دارند که پول هدر نرود و اختلافات حل شود.